

nemzetközi összehasonlítás kíséretében. Szó van a könyvben az eltérő vállalati kultúrák sajátosságairól, a különböző vezetői viselkedésnormákról is. Végül a könyv utolsó fejezete Ausztria EU-csatlakozásának első évi tapasztalatait, a magyar vállalati szféra EU-integrációs elvárásait s az ezzel kapcsolatos vállalati alkalmazkodás jellemzőit mutatja be. A stratégiai esettanulmányok közt arról olvashatunk, hogy egy osztrák vállalatcsoport milyen válaszlépéseket tett a gazdasági integráció megvalósítása érdekében. Megismerjük a Mátrai Erőmű Rt. integrációs stratégiáját, a környezetvédelmi intézkedéseket, majd legvégül útmutatásokat találunk a vállalati funkciók fejlesztéséhez (marketing, verseny, beszerzés és logisztika, finanszírozás, emberierőforrás-gazdálkodás, információs rendszer).

R. I.

Apatini Kornélné KIS- ÉS KÖZÉP- VÁLLALKOZÁ- SOK FINANSZÍ- ROZÁSA

(Kockázatok. Lehetőségek
a kockázatok mérséklésére)

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó,
Budapest, 1999. 162 p.

A kilencvenes években hazánk gazdasági szerkezete gyökeresen átalakult; ez az átalakulás nagyszámú új vállalkozás létrejöttével járt együtt. Elsősorban sok kis- és közepes méretű vállalkozás született a korábbi nagyvállalati szerkezet felbom-

lását követően. Ezek az új vállalkozások fontos szerepet játszanak a termelés fokozásában, a mukanélküliség arányainak csökkentésében. Fejlődésükhöz, gazdasági erejük növeléséhez ezért komoly gazdasági érdekek fűződnek. A kis- és középvállalkozások közös jellemzője, hogy indulásnál versenyhátrányban vannak a gazdaság többi szereplőjével szemben. Ez a versenyhátrány elsősorban a finanszírozási forráshoz jutásuk szempontjából jelentős. Fejlődésüket döntően meghatározza, hogy induláskor tőkéhez, hitelhez jutnak-e. Az ezzel kapcsolatos finanszírozási kérdésekre kapunk választ Apatini Kornélné könyvéből, amely a Banküzlet 2000 sorozat nyolcadik köteteként jelent meg, segítséget nyújtva az érdekeltek tájékoztatásához. Szempontokat ad a banki hitelbírálatot végzők számára is a döntés meghozatalához.

A szerző részletesen leírja a hiteldöntést előkészítő hitelbírálat lényegét és menetét. Ismerteti a hitelkérelem tartalmi és formai követelményét, szabályait s a szükséges melléleteket. Kifejti, hogy a bank által lefolytatott hitelbírálat a vállalkozó hitelképességének a megítélésére, a várható kockázatok felmérésére, a visszafizetés biztonságának a megállapítására irányul. A hitelképesség minősítésére a banki gyakorlatban a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének kivizsgálására alkalmas mutatókat alkalmaznak. Ezek alapján a bank globális képet alkothat a vállalkozás finanszírozásának kockázatáról. Segítségül szolgálnak az egyes pénzügyi kimutatások (mérleg, eredménykimutatás, eredményterv, cash-flow) elemzései is éppúgy, mint a vállalkozás piaci helyzetének, a szükséges

fedezeteknek, biztosítékoknak a vizsgálatai. A hitelkérelem alapján születik meg a hitelnyújtásra vonatkozó döntés, a feltételek megállapítása...

A könyvből tájékozódhatunk arról, hogy a hitelnyújtás mikor tekinthető túlzottan kockázatosnak, vagy a kockázat még mikor elviselhető mértékű, s a vállalkozás mikor minősül hitelképtelennek. A szerző kifejti, hogy a hitelnyújtás-hitelfelvétel tulajdonképpen alkufolyamat a bank és a vállalkozó között, s ezt az alkufolyamatot mind a vállalkozó, mind pedig a bank szempontjából vizsgálja. Rámutat arra, hogy a vállalkozók részéről a legnagyobb problémát legtöbbször a számviteli nyilvántartások rendezetlensége, a naprakész nyilvántartások hiánya jelenti, mert így a bank nem rendelkezik hiteles képpel a vállalkozás aktuális pénzügyi helyzetéről. A pénzügyi kimutatások gyakran hibásak, javításra szorulnak, s így a bank részéről elhúzódik annak megállapítása, hogy a hitelvisszafizetés kellőképpen biztosítva van-e.

A kis- és középvállalkozások hitelezésének kockázata a bank szempontjából igen magas a környezeti adottságok a piaci kilátások bizonytalansága, a konkurenciaviszonyok megítélése, a vállalkozás marketingmunkájának elhanyagolása, az adójogszabályok gyakori változásai, az alapításhoz szükséges alacsony tőkekövetelmények stb. miatt. Ajánlásokat találunk a könyvben arra, hogy a hitelt igénylő kis- és középvállalkozás hogyan válhat hitelképes banki ügyféllel, s jótanácsok segítenek a hitelkérelem megfelelő összeállításához. A bank áttekinthető hitelkérelem-formanyomtatványok-

kal, világos és szakszerű eligazítással segítheti a kis- és középvállalkozások hitelképességének a javítását. Képet kapunk a könyvből a kockázatok mérséklésére szolgáló garanciaintézmények működéséről, valamint a kis- és középvállalkozások fejlődését támogató kormányzati eszközökről is. A gazdaságpolitikai célrendszerben a kis- és középvállalkozások forráshoz jutását kiemelten kell kezelni. Emellett azonban a kezdők számára szükséges piaci-menedzselési ismeretek bővítésére olyan komplex oktatási-tanácsadási, üzletvezetési ismereteket biztosító prog-ramokat is ki kell alakítani, amelyek segítik a kis- és középvállalkozások sikeres indítását, működését.

A könyv további részében a hitel biztosítékaul szolgáló fedezetek szerepéről, a biztosítékok típusáról és értékeléséről tájékozódhatunk. Szó van itt a bankgaranciáról, a kezesség formáiról, a dologi biztosítékokról, az opciós szerződésről, az óvadékról is. Megismerjük a hitelgarancia-intézményrendszer szerepét a kis- és középvállalkozások finanszírozásának támogatásában. A szerző bemutatja a Hitelgarancia Rt. alapításának célját, tevékenységét, kezességvállalásának tartalmát, igénybevételenek előnyeit, szabályait, feltételeit, a speciális garanciakonstrukciókat, a kezességvállalási díj mértékét, kedvezményeit, valamint a bukás esetén követendő eljárást.

Végül a kiadvány tartalmazza a kockázati tőkebefektetésekről, a kockázati tőketársaságokról, valamint a kockázati tőkealapokról szóló 1998. évi XXXIV. törvény és mellékletei szövegét.

R. I.

A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK MINŐSÉG-MENEDZSMENTJE

Szerkesztette: Veress Gábor

Műszaki Könyvkiadó – Magyar Minőség Társaság, Budapest, 1999. 150 p.

Korunkban a minőség fontos szerephez jut a vállalkozások világpiaci versenyében és a fogyasztók védelmének szabályozásában egyaránt. A korszerű minőségügy magában foglalja a termelők, a fogyasztók, a társadalom értékítéletét arra vonatkozóan, hogy a termelési-fogyasztási folyamat mennyire elégíti ki az igényeiket. Ezért a minőségügy – mint társadalmi igénykielégítési folyamat – az érdeklődés előterébe került a fejlett országokban és hazánkban is. A vállalati minőségmenedzsment foglalja magában azokat a vezetői tevékenységeket, amelyek a minőség helyzetét befolyásolják, meghatározzák. A termék-előállító vállalatokon kívül a szolgáltatók, az intézmények minőségmenedzsmentjére szintén súlyt kell helyezni, hiszen rendkívül fontos az egészségügyi ellátás, a köz-igazgatás és az oktatás megfelelő minőségének a biztosítása is.

A fejlett országokban a felsőoktatás átalakításával együtt a felsőoktatási intézmények minőségértékelésének és minőségmenedzsmentjének a jelentősége megnőtt; a felsőoktatás akkreditációjára (hitelesítésére) irányuló törekvések már régebben

megindultak. Magyarországon folyamatban van a Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács feladat- és hatáskörének a kialakítása. Hazánk több egyetemén és főiskoláján foglalkoznak már a minőségmenedzsment rendszerének megszervezésével és működtetésével. A Műszaki Könyvkiadó és a Magyar Minőség Társaság gondozásában megjelent kiadvány ahhoz nyújt segítséget, hogy a gyáripárban már alkalmazott minőség-szabályozási és a minőségmenedzsment-rendszert hogyan kell a felsőoktatási intézményekben kiépíteni a korszerű minőségügyi eszközök felhasználásával...

A felsőoktatási képzéssel, képzési rendszerrel foglalkozó első fejezet az irányítási-szervezeti felépítés mellett válaszolja a teljes képzési folyamatot, s az értékelést mint a tanítási-tanulási folyamat szerves részét. A meghatározott követelmények alapján biztosítani kell az értékelés objektivitását; az értékelés a hallgató minősítésén kívül az oktatói munka hatékonyságát is jelzi. A felsőoktatási intézményeknek meg kell állapítaniuk, hogy a képzés mennyire elégíti ki a piac, a munkaadók igényeit is. Ez annak a meghatározására irányul, hogy – a végzett hallgatók piaci alkalmasságának fokozása érdekében – milyen irányban kell a szakon a képzést fejleszteni. Olvashatunk itt az oktatási folyamatot és a minőségi követelményeket meghatározó tényezőkről, az oktatás feltételeiről (tananyag, oktatási formák, az oktatás minőségének személyi és tárgyi feltételei). A végzett hallgatók pályafutásával kapcsolatban vizsgálható, hogy mennyire boldogultak szakmájukban, mik a hiányosságok a felkészülésükben,